АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ACADEMY OF LABOR, SOCIAL RELATIONS AND TOURISM
LAW FACULTY

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Практика Європейського суду з прав людини»

Розробник**: Домбровська О.В.**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедриконституційного, адміністративного та фінансового права.

Освітня програма **D8 Право**
Освітній ступінь –**магістр**
Категорія дисципліни – вибіркова
Кількість кредитів – **3**
Рік підготовки – **6 (**3-й семестр програми**)**

Метою навчальної дисципліни є формування поглибленого системного розуміння правової природи, юрисдикції, процесуальних механізмів діяльності Європейського суду з прав людини та його ролі у забезпеченні європейських стандартів прав людини, а також розвиток здатності самостійно здійснювати доктринальний і практико-орієнтований аналіз практики ЄСПЛ, застосовувати правові позиції Суду при вирішенні складних правових ситуацій та оцінювати їх вплив на національне законодавство і правозастосовну практику України.

Очікувані результати навчання за дисципліною:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв’язання.

РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

Курс спрямований на розвиток дослідницьких, аналітичних і практико-орієнтованих компетентностей, необхідних для самостійного аналізу практики Європейського суду з прав людини, критичного оцінювання його правових позицій, визначення їхнього значення для національної правової системи та застосування європейських стандартів захисту прав і свобод людини у професійній та науковій діяльності. Матеріал дисципліни структурований у три змістові модулі: «Європейський суд з прав людини: юрисдикція та інституційно-правові засади діяльності», «Процесуальні засади діяльності Європейського суду з прав людини» та «Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя».

В межах першого змістового модуля «Європейський суд з прав людини: юрисдикція та інституційно-правові засади діяльності» в процесі інтерактивної взаємодії викладач, з урахуванням здобутих здобувачами раніше знань і навичок, досліджує історію становлення та розвитку Європейського суду з прав людини, його місце в європейській системі захисту прав людини, правову основу діяльності, структуру, склад та повноваження. Розглядаються основні види юрисдикції ЄСПЛ, межі його компетенції, особливості застосування критеріїв ratione personae, ratione materiae, ratione temporis та ratione loci. Особлива увага приділяється аналізу правової природи Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, принципів її тлумачення та ролі ЄСПЛ у формуванні європейських стандартів прав людини. Здобувачі здійснюють аналіз ключових правових позицій Суду, досліджують сучасні тенденції розвитку його юрисдикції та самостійно визначають проблемні питання міжнародно-правового захисту прав людини.

В межах другого змістового модуля «Процесуальні засади діяльності Європейського суду з прав людини» досліджуються правові та організаційні засади звернення до ЄСПЛ, порядок подання та розгляду індивідуальних заяв, критерії їх прийнятності, вимоги щодо вичерпання національних засобів юридичного захисту, дотримання встановлених строків, статусу жертви та інших процесуальних умов. Аналізуються основні етапи провадження у Суді, особливості комунікації заяви, процедури дружнього врегулювання та ухвалення рішень. Окрему увагу приділено юридичній силі рішень ЄСПЛ, обов'язку держав щодо їх виконання, індивідуальним і загальним заходам, ролі Комітету міністрів Ради Європи у здійсненні нагляду за виконанням рішень, а також національному механізму їх виконання в Україні. Здобувачі здійснюють практико-орієнтований аналіз процесуальних документів та рішень ЄСПЛ, виявляють проблеми реалізації його рішень і формулюють пропозиції щодо підвищення ефективності національних механізмів їх виконання.

В межах третього змістового модуля «Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя» досліджуються правові позиції ЄСПЛ щодо основних категорій прав і свобод, гарантованих Конвенцією та протоколами до неї, зокрема права на життя, заборони катувань, права на свободу та особисту недоторканність, права на справедливий суд, права на повагу до приватного і сімейного життя, свободи вираження поглядів, свободи мирних зібрань, права власності та заборони дискримінації. Особлива увага приділяється принципам пропорційності, ефективності конвенційних гарантій, позитивним і негативним зобов'язанням держав та особливостям їх застосування у конкретних правових ситуаціях. Аналізуються ключові рішення ЄСПЛ щодо України, їхній вплив на розвиток національного законодавства, судової та правозастосовної практики. У процесі навчання здобувачі здійснюють критичний і порівняльно-правовий аналіз практики ЄСПЛ та національних судів, визначають проблеми імплементації європейських стандартів у правову систему України, оцінюють ефективність їх практичного застосування та формулюють науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення законодавства і правозастосовної практики.